

POKLICNI STANDARDI IN KOMPETENCE DIETETIKOV IN PREHRANSKIH SVETOVALCEV

PROFESSIONAL STANDARDS AND COMPETENCES OF DIETITIANS AND NUTRITION CONSULTANTS

Zvezdana Vražič, dipl.m.s., spec. klinične dietetike

Zdravstveni dom dr. Adolfa Drolca Maribor

Slovensko združenje za klinično prehrano

.vrazic@zd-mb.si

IZVLEČEK

Ključne besede: dietetik/prehranski svetovalec, dietetika, poklicni standardi.

Dietetika je interdisciplinarna veda, ki prenaša znanstvena spoznanja s področja prehrane v prakso. Dietetika služi tako zdravljenju bolezni kot promociji zdravja za posameznike in različne skupine ljudi. Njena prva skrb je zagotoviti posamezniku tako prehrano, da z zaužitimi živili dobi vsa potrebna hranila. V dietetiki so združena različna znanstvena področja – od naravoslovja do humanistike, tako da usposobljeni strokovnjaki lahko izobražujejo in usmerjajo ljudi – posameznike ali različne skupine – k boljšemu prehranjevanju in s tem k boljšemu zdravju.

Z izbiro in kombinacijo različnih živil lahko posameznik prilagodi oskrbo s hranili in s tem uravna prehransko neravnotežje ali skrbi za ohranjanje dobrega zdravstvenega stanja. Dietetika se ukvarja s prehrano zdravih ali bolnih posameznikov na primarni ravni, ravno tako pomembno vlogo pa ima na terciarni ravni, torej v specializiranih zdravstvenih ustanovah. Strokovnjaki s področja dietetike pa lahko uporabljajo svoje strokovno znanje, usposobljenost in izkušnje tudi na drugih področjih, npr. v industriji (zlasti živilski in farmacevtski), pri temeljnih raziskavah in razvoju, v izobraževanju, državnih in lokalni upravi, v različnih medijih in raznih zasebnih podjetjih.

Članice EFAD (European Federation of the Association of Dietitians) so leta 2003 na srečanju v Roskildu dosegle soglasje o postavitvi prioritet pri zbliževanju izobraževalnih sistemov in poklicnega dela dietetikov in prehranskih svetovalcev v Evropi.

Znotraj Evrope je EFAD po načelih ICDA (International Congress of Dietetic Associations) razvil definicijo dietetika/prehranskega svetovalca.

Kriteriji za poklicni standard navajajo tri področja specializacije, potrjena s strani EFAD, ki so aktualna v Evropi in definirajo delo evropskih dietetikov/prehranskih svetovalcev:

- administrativni dietetik/prehranski svetovalec,
- klinični dietetik in
- prehranski svetovalec.

Dietetik/prehranski svetovalec kot registriran poklic na področju zdravstvene oskrbe se sooča tako s pričakovanji stroke, kot zdravstvenih sodelavcev in javnosti.

To se po eni strani izraža kot strokovna neodvisnost in odgovornost dietetika/prehranskega svetovalca, po drugi strani so pa nujne poklicne povezave. Osebna in strokovna usposobljenost dietetika/prehranskega svetovalca sovпада s strokovnimi in zaposlitvenimi okvirji dietetika/prehranskega svetovalca.

Načela in koncepti stroke na področju dietetike se uporabljajo za varno ohranjanje in izboljševanje zdravja in dobrega počutja z ocenitevijo statusa bolnika/stranke.

ABSTRACT

Key words: dietitian / nutrition consultant, dietetics, professional standards

Dietetics is an interdisciplinary science that puts scientific findings from the field of nutrition into practice. Dietetics serves both the treatment of diseases as well as health promotion for individuals and different groups of people. Its first concern is to ensure an individual such nutrition that provides all the necessary nutrients. Dietetics covers various scientific fields - from natural sciences to humanities, so that trained professionals can educate and guide people - individuals or different groups - for better nutrition, and thus to better health.

By selecting and combining different food products an individual adjusts the supply of nutrients, thus balancing the nutritional imbalance, or taking care to ensure the maintenance of a good health condition. Dietetics deals with the nourishment of healthy or ill individuals at the primary level, and also plays an important role at the tertiary level, i.e. in specialized health institutions. Experts from the field of dietetics can use their professional knowledge, qualifications, and experience in other areas as well, e.g. in industry (particularly in the food processing and pharmaceutical industries), in basic research and development, education, state and local government, in various media, and private enterprises.

At a meeting in Roskild in 2003, member states of EFAD (European Federation of the Association of Dietitians) reached an agreement on setting priorities for the convergence of educational systems and the professional work of dietitian and nutrition consultants in Europe.

Within Europe, EFAD has developed a definition of dietitian / nutrition consultant in compliance with the principles of the ICDA (International Congress of Dietetic Associations).

The criteria for professional standards indicate three areas of specialization, approved by EFAD, which are topical in Europe and define the work of European dietitian and nutrition consultants:

- an administrative dietitian / nutrition consultant,
- a clinical dietitian, and
- a nutrition consultant.

A dietitian / nutrition consultant as a registered profession in the field of health care is faced with the expectations of the profession, such as medical staff and the public.

On the one hand this is expressed as the professional independence and responsibility of a dietitian / nutrition consultant. On the other hand, however, professional connections are vital. The personal and professional competence of a dietitian / nutrition consultant coincides with the professional and employment framework of a dietitian / nutrition consultant.

The principles and concepts of the profession in the field of dietetics is used to safely maintain and improve health and welfare by assessing the status of the patient / client.

Uvod

Dietetiki in prehranski svetovalci širom Evrope prvenstveno razmišljajo o tem, kako s prehrano izboljšati zdravje evropskih ljudi. Z zdravstvenimi in drugimi sodelavci skupaj delajo za uresničitev tega cilja. Prizadevajo si za to, da bi dobra hrana in prehrana v Evropi postali stvarnost. Eden od ciljev Evropske zveze združenj dietetikov (EFAD) je vzdrževanje visokega standarda storitev, ki služijo temu namenu in se uresničujejo v dobri praksi. Ob delu z 24 nacionalnimi združenji, ki so povezani v EFAD, v duhu izmenjave najboljših izkušenj in zблиževanja stališč spoznali, da bo v prihodnje EFAD igrala pomembno vlogo ne samo pri pospeševanju uveljavitve poklicnih standardov v izobraževanju, ampak tudi pri njihovem vzdrževanju.

Članice EFAD so leta 2003 na srečanju v Roskildu dosegle soglasje o postavitvi prioritet pri zблиževanju izobraževalnih sistemov in poklicnega dela dietetikov in prehranskih svetovalcev v Evropi. Eden od rezultatov je bil dogovor o postavitvi evropskih kriterijev (benchmarka) za doseganje poklicnih standardov za področje dietetike. Dve leti po tistem so bili evropski kriteriji za poklicne standarde pripravljeni in potrjeni s strani vseh članov EFAD. Dietetiki in

prehranski svetovalci si bodo prizadevali uveljavitev poklicnih standardov v vseh evropskih državah članicah EFAD in da pripomorejo k temu, bo prehrana še bolj podpirala zdravje ljudi v Evropi.

Evropski kriteriji (benchmark) za doseganje poklicnih standardov za dietetike in prehranske svetovalce

Prva poklicna kvalifikacija, dosežena v katerikoli državi, predstavlja izpolnitev učnega načrta, ki dovoljuje uporabo nazivov *dietetik*, *prehranski svetovalac*, *nutricionist* (v nadaljevanju *dietetik*) in dovoljuje nosilcu tega naziva samostojno opravljanje poklica. Kvalifikacija je v večini držav regulirana na nacionalni ravni in med evropskimi državami ni primerljiva. Naziv *dietetik* je zaščiten le v nekaj državah.

Uvajanje načel bolonjske deklaracije pri izobraževanju dietetika je skladno s cilji EFAD in sili k vzpostavitvi skupnih evropskih kriterijev na tem področju. Primerljive kvalifikacije bi pripomogle k razvoju evropskega trga dela, saj bi dietetiku omogočale študij in olajšale opravljanje dela kjerkoli znotraj EU. Vseeno se je potrebno zavedati, da bo tudi potem v nekaterih državah verjetno potrebno dodatno izobraževanje za tiste dietetike, ki so se ali se izobražujejo po drugačnih standardih, kot so ti, ki danes omogočajo zaposlitev na tem področju.

Kriteriji so postavljeni z namenom, da se vzpostavijo minimalni standardi, ki so potrebni za doseg kvalifikacije dietetika v katerikoli državi, ki je članica EFAD. Dodatne zahteve so dodane kot nadgradnja minimalnim bistvenim standardom in predstavljajo prag za specializirana področja znotraj dietetike.

Vseeno se je potrebno zavedati, da bo tudi potem v nekaterih državah verjetno potrebno dodatno izobraževanje za tiste dietetike, ki so se ali se izobražujejo po drugačnih standardih, kot so ti, ki danes omogočajo zaposlitev na tem področju.

Obseg in narava dietetike znotraj evropskega konteksta

Dietetiki in prehranski svetovalci po Evropi in zunaj nje nadzorujejo uživanje hrane z namenom promocije dobrega zdravja vseh starostnih skupin. Dietetiki in prehranski svetovalci svetujejo primerne diete za preprečevanje bolezni in prehrano za vzdrževanje dobrega zdravja. Dietetiki in prehranski svetovalci lahko delujejo pri promociji zdravja, svetujejo pri vodenju prehranske politike in pripomorejo k zdravemu prehranjevanju.

Dietetika temelji na znanosti o prehrani. Vključuje razumevanje pomena sestavin hrane, vloge hranil in njihovega metabolizma v telesu, prehranskih potreb ljudi skozi različna življenjska obdobja, vpliv posameznih živil na zdravje in poznavanje načinov uporabe živil za posameznike in skupine, tako da se tveganje za zdravje zmanjša na minimum. Področje je zelo široko, sega od naravoslovnih in kliničnih znanosti do družbenih ved.

Dietetiki in prehranski svetovalci imajo edinstveno vlogo, saj s svojim znanjem in usposobljenostjo prenašajo prehransko znanost na terapevtsko področje, vendar se pojavlja vedno večje povpraševanje po dietetikih/prehranskih svetovalcih s specifičnim znanjem in izkušnjami, ki bi jim omogočale delo na drugih sorodnih področjih.

Znotraj Evrope je EFAD po načelih ICDA (International Congress of Dietetic Associations) razvil definicijo dietetika/prehranskega svetovalca:

- dietetik/prehranski svetovalec je oseba z nacionalno priznano kvalifikacijo na področju prehrane in dietetike; dietetik/prehranski svetovalec prenaša vedo o prehrani na področje prehranjevanja ljudi in izobražuje različne skupine in posameznike o zdravju in boleznih,
- področje delovanja dietetika/prehranskega svetovalca je tako široko, da lahko dela v zelo različnih okoljih in opravlja različne funkcije.

Kriteriji za poklicni standard navajajo tri področja specializacije, potrjena s strani EFAD, ki so aktualna v Evropi in definirajo delo evropskih dietetikov/prehranskih svetovalcev.

Administrativni dietetik/prehranski svetovalec dela predvsem v sektorju, ki se ukvarja s prehransko oskrbo; njegova odgovornost je zagotavljanje prehransko ustreznih in kakovostnih živil posameznikom ali skupinam prebivalcev, tako zdravim kot bolnim, v različnih zavodih, institucijah, ustanovah in v javnih obratih.

Klinični dietetik je odgovoren za planiranje, izobraževanje, nadzor in ocenjevanje klinično naravnanih prehranskih obratov, z namenom, da se pri bolniku vzpostavi funkcionalno prehransko zdravje. Klinični dietetik lahko dela tako v primarni oskrbi kot v ustanovah.

Prehranski svetovalec v javnem sektorju je neposredno vključen v promocijo zdravja in oblikovanje politik, ki usmerjajo potrošnjo živil med posamezniki in skupinami prebivalcev, z namenom, da bi se ohranjala ali izboljšala prehranjenost in se zmanjšalo tveganje za zdravje zaradi nepravilne prehrane.

Vsi dietetiki/prehranski svetovalci, ne glede na specializacijo, posredujejo svoje znanje o prehrani posameznikom ali skupinam. Tisti, ki se poklicno ukvarjajo z dietetiko, od posameznikov in od skupin zbirajo podatke o vrsti in količini zaužite hrane, preračunavajo, določajo in razlagajo prehranske potrebe, spremljajo literaturo in raziskave tudi na sorodnih področjih, vse z namenom, da bi bili čim bolj usposobljeni za svetovanje s področja uživanja hrane in zdravega življenjskega sloga. Od dietetika/prehranskega svetovalca se pričakuje profesionalno in odgovorno delo znotraj okvira etičnih in zakonskih določil, naj bo to v javnih zdravstvenih ali zasebnih ustanovah, v industriji, v državni ali lokalni upravi, v izobraževanju ali pri raziskovanju.

A Dietetik/prehranski svetovalec kot registriran poklic na področju zdravstvene oskrbe; pričakovanja stroke, zaposlenih in javnosti

A1 Strokovna neodvisnost in odgovornost dietetika/prehranskega svetovalca

Dietetik/prehranski svetovalec mora biti sposoben:

- vzdrževati standarde in zahteve, ki jih pri njegovem delu opredeljuje stroka,
- dokazati poznavanje vloge upravljalnih, zakonodajnih in strokovnih teles oz. institucij v državi na področju dietetike,
- dokazati razumevanje svoje obveznosti pri izpolnjevanju etičnih in strokovnih kriterijev v poklicu, tako v svoji državi kot v katerikoli drugi državi v Evropi,
- pokazati razumevanje potrebe po nenehnem strokovnem izpopolnjevanju za ohranjanje ustreznega strokovnega nivoja v poklicu.

A2 Poklicne povezave

Dietetik/prehranski svetovalec mora biti sposoben:

- pokazati razumevanje vloge dietetike pri zdravstveni oskrbi,
- vestno in natančno poročati odgovornim osebam – vključno z navedbami zdravstvenih opažanj - in pripravljati tehnična poročila,
- vzpodbujati svetovalce k vključevanju in sodelovanju na različnih področjih dietetike,
- deliti svoja odkritja pri ocenjevanju in raziskovanju z drugimi dietetiki/prehranskimi svetovalci in ostalimi strokovnjaki,
- vzpostaviti in vzdrževati učinkovito medsebojno sodelovanje z zunanjimi institucijami in strokovnjaki,
- upoštevati moralni in družbeni status posameznika, da bi razumel njegove potrebe po hrani in možnosti za izpolnitev le – teh glede na izbiro in razpoložljivost živil,
- z ustreznim načinom komunikacije pokazati spoštovanje do drugih,
- razporediti in učinkovito voditi pomožno osebje.

A3 Osebna in strokovna usposobljenost dietetika/prehranskega svetovalca

Dietetik/prehranski svetovalec mora biti sposoben:

- doseči zaupanje pri nudenju kakovostnih storitev na področju dietetike – tako na eksplicitnem kot na evidenci podprtem nivoju,
- delovati na nediskriminatoren in spoštljiv način, upoštevati pravice in svoboščine vsakega posameznika,
- pokazati, da se zaveda svojih omejitev v znanju in izkušnjah in vedeti, kako si pridobiti nasvete in usmeritve,
- prikazati razumevanje potrebe, da sodeluje pri vseh aktivnostih, ki pripomorejo posamezniku ali skupini k izbiri ustreznih in varnih živil,
- identificirati strategije, ki lahko vplivajo na prehransko izbiro posameznika ali znotraj določene družbene skupine,
- pokazati razumevanje metod, ki se uporabljajo za vrednotenje lastnega dela - tako samostojnega kot v timu,
- sestaviti načrt svojega strokovnega razvoja, vključno z načini stalnega strokovnega izpopolnjevanja,
- delovati kot vir strokovnega znanja na področju prehrane in dietetike pri pripravi primernih izobraževalnih materialov in praks za teoretično in praktično izpopolnjevanje,
- pokazati, da se zaveda svoje vloge in vpliva znotraj organizacije, ki ga ima ob učinkovitem opravljanju strokovnega dela,
- obvladati spremembe, negotovost in stres,
- delovati kot član ali vodja tima,
- obvladovati svoj čas, pripomočke, vire in ljudi za učinkovito in pravočasno opravljanje nalog,
- delovati na način, da se vzpostavi sodelovanje z drugimi, se znati pogajati in dosežati sporazume.

A4 Strokovni in zaposlitveni okvir dietetika/prehranskega svetovalca

Dietetik/prehranski svetovalec mora biti sposoben:

- pokazati razumevanje vloge storitev na področju dietetike znotraj organizacije, vloge strokovnega vodje in ravni odgovornosti sosvetovalcev na področju dietetike za opravljanje kakovostnih storitev,
- dokazati poznavanje vladnih politik na področju skrbi za zdravje, ki se dotikajo dietetike,
- dokazati poznavanje finančnega planiranja, javnega naročanja, pogajanj, standardov kakovosti, presoj in vodenja,
- spremljati zakonodajo in njene spremembe na področju zdravja in varnosti živil in jo vključevati v svoje delo,
- pokazati razumevanje politik, ki se dotikajo prehrane v vlogi zagotavljanja in varovanja zdravja,
- igrati aktivno vlogo v programih, ki se ukvarjajo z izobraževanjem in promocijo zdravja,
- dokazati poznavanje obstoječega sistema zdravstvene oskrbe, izobraževanja in socialnih znanosti,
- dokazati poznavanje obstoječih javnih prehranskih obratov, cateringov in ustrezne zakonodaje, ki regulira področje prehranske oskrbe,
- razumeti vlogo dietetika/prehranskega svetovalca kot svetovalca, ki s pozitivnim vplivom na širše socialno, ekonomsko in politično okolje lahko doseže spremembe v prehranskih navadah in pri postavitvi lokalnih in nacionalnih prehranskih standardov,
- zavedati se pomembnosti raziskav in šolskih aktivnosti na področju zdravstvene oskrbe in prehranske stroke.

B Načela in koncepti stroke na področju dietetike, ki se uporabljajo za varno ohranjanje in izboljševanje zdravja in dobrega počutja

B1 Ocenitev statusa bolnika/stranke

Dietetik/prehranski svetovalac mora biti sposoben:

- zbrati podatke o zdravstvenem stanju, prehranjenosti (antropometrične in biokemijske), socialnih, kulturnih, ekonomskih in osebnih okoliščinah, podrobnosti o prehranskih navadah, vse te podatke obdelati, ovrednotiti in na tej osnovi določiti najustreznejšo dieto,
- pokazati razumevanje socialnih in kulturnih okoliščin, ki opredeljujejo življenjski slog posameznika in lahko vplivajo na odnos in sodelovanje bolnika/stranke in dietetika/prehranskega svetovalca,
- uporabljati strokovne podlage in baze podatkov s področja dietetike za pridobitev kvantitativnih in kvalitativnih informacij kot tudi zaznati potrebe posameznika ali skupine, ki izvirajo iz posebnih okoliščin in vedenjskih vzorcev,
- na osnovi zbranih informacij določiti prioritete za doseg postavljenih ciljev,
- v jedrnatih obliki zapisovati vse potrebne podatke, da je omogočena strokovna presoja o skladnosti s predpisanimi standardi in profesionalnim kodeksom.

B2 Delo dietetika/prehranskega svetovalca v praksi

Dietetik/prehranski svetovalac mora biti sposoben:

- dajati praktične nasvete glede prehrane na podlagi interpretacije in kritične ocene podatkov zbranih iz različnih virov in strok, ki dopolnjujejo znanja iz prehrane,

- prenesti teoretična spoznanja iz prehranskih, medicinskih in socialnih ved v uporabne nasvete o živilih, uživanju hrane in pijače tako posameznikom kot različnim skupinam,
- za zdrave osebe pripravljene jedilnike prilagoditi zdravim in bolnim posameznikom različnih starosti, z različnimi kulturnimi navadami in upoštevati osebne okoliščine in finančne sposobnosti,
- vključiti zdravstveno vzgojo kot del splošne skrbi za zdravje,
- slediti najnovejšim spoznanjem na področju prehrane in na njihovi osnovi razvijati strategije, ki omogočajo varno prakso,
- uporabljati svoje znanje in usposobljenost za promocijo zdrave prehrane in obvladovanje bolezni,
- načrtovati, sestavljati in ocenjevati programe prehranjevanja za posameznike in skupine,
- pripraviti načrt za doseg dogovorjenega cilja ob upoštevanju vloge družinskih članov, zdravstvenih svetovalcev in drugih institucij (izobraževalnih in socialnih ustanov),
- določiti časovni načrt za spremljanje dosežkov za posameznike in skupine in na osnovi opazovanj rezultatov ponovno določiti prioritete,
- uporabljati spoznanja sociologije in psihologije za vzpodbujanje posameznikov in skupin k spremembi prehranskih navad,
- prevzeti vzgojno – izobraževalne naloge pri usposabljanju tistih, ki vplivajo na prehranske navade posameznikov ali skupin,
- za svetovanje o pravilni prehrani posameznikom ali skupinam uporabljati izobraževalne in komunikacijske spretnosti skupaj s poznavanjem vseh dejavnikov, ki vplivajo na izbiro živil,
- uporabljati informacijsko tehnologijo za pridobivanje informacij, za zapisovanje in vodenje podatkov strank, za obdelavo pridobljenih oz. ugotovljenih podatkov,
- ravnati s podatki v skladu z zakonodajo s področja tajnih podatkov in varovanja zasebnosti, upoštevati etična načela,
- načrtovati delo in delati v sodelovanju s posamezniki in skupinami.

B3 Vrednotenje dela dietetika/prehranskega svetovalca

Dietetik/prehranski svetovalec mora biti sposoben:

- spremljati in ocenjevati učinke predpisanih diet in posameznih prehranskih sprememb,
- prevzeti preprostejši nadzor, razložiti rezultate in jih povezati s stroko,
- uporabljati raziskave sorodnih področij kot orodje za oceno vsakdanjega dela in za izpopolnjevanje strokovnega znanja in dela,
- stalno ocenjevati svoje strokovno delo,
- oceniti vlogo diete v sklopu ostalih storitev,
- pridobivati znanje iz praktičnih izkušenj in ga uporabljati pri svojem delu,
- uporabljati znanje s področja prehrane na način, ki ne ogroža zdravja in varnosti posameznika ali skupine,
- uporabiti rezultate raziskav na področju prehrane za dopolnitev ob obravnavi evidentiranih podatkov o posamezniku in skupinah,
- postaviti meje pristojnosti pri svojem delu.

C Znanje, razumevanje in druge oblike usposobljenosti, ki so ključne za varno in učinkovito opravljanje poklica dietetika/prehranskega svetovalca.

To pa pomeni, da mora dietetik/prehranski svetovalec biti sposoben razumevanja različnih ved, ki podpirajo dieteiko na splošno in tudi glede na izbrano smer specializacije:

- biokemija,
- klinična medicina,
- prehrana z dietetiko,
- catering in oskrba s hrano,
- kuharstvo,
- higiena živil,
- vzgoja, izobraževanja in komunikacija,
- raziskovanje,
- javno zdravje in promocija zdravja,
- farmakologija,
- imunologija,
- genetika,
- sociologija in socialna politika.

C1 Strokovnost pri opravljanju poklica dietetika/prehranskega svetovalca

- poznavanje zakonskih in etičnih pravil skupaj z osebno in strokovno usposobljenostjo za opravljanja poklica,
- razumevanje pomena vzdrževanja ustrezne telesne in duševne kondicije, vseživljenjskega učenja in samoizobraževanja za dobro opravljanje poklica.

V se to pa pomeni, da se morajo glede na specialnost strokovno seznaniti tudi z:

- administrativnim upravljanjem,
- znanostjo o živilih,
- vodenje in upravljanjem,
- trženjem,
- prehrano,
- mikrobiologijo,
- fiziologijo,
- psihologija.

C2 Usposobljenost

Sposobnost samoocelitve o širših ali ožjih pristojnostih glede na:

- strokovno vlogo dietetika/prehranskega svetovalca, vzdrževanje standardov in zahtev za registracijo oz. podelitev licence,
- spremljanje in ocenjevanje dosežkov dietetskih storitev; dietetik/prehranski svetovalec mora poznati teorijo in razumsko presojsati svoje delo, da ohranja in izboljšuje strokovni nivo,
- razmišljanje o strokovnem delu in ob strokovnem delu; dietetik/prehranski svetovalec mora biti sposoben pokazati svoje zavedanje o tem, kako ta dva procesa lahko izboljšata njegovo strokovnost.

Sposobnost zbiranja in vrednotenja evidenc in informacij iz različnih virov in izpeljevanje logičnih zaključkov ali strokovnih obrazložitvev, zlasti z ozirom na:

- evropske in svetovne probleme, ki so povezani s hrano,
- načela in povezovanje znanj iz fiziologije in prehrane z biokemijo,
- načine, kako se lahko prilagoditve oz. spremenjeni načini prehranjevanja uporabljajo pri diagnosticiranju in raziskavah,
- tehnike, ki se uporabljajo pri ocenjevanju prehranskega stanja posameznika ali skupin, kot so antropometrija, biokemijska testiranja in ankete o prehrani,
- osnovne statistične tehnike, ki se uporabljajo za vrednotenje prehranskih in dietetskih podatkov.

Sposobnost določanja, odkrivanja, raziskovanja, preiskovanja in oblikovanja rešitev problemov, vključno s sposobnostjo uporabe uveljavljenih analitičnih tehnik, kjer je to potrebno, zlasti pa:

- usvojitev in kritična ocena novih zamisli za njihovo uvedbo v prakso, promocija sprememb v praksi,
- delo na posameznih projektih iz prakse in z njimi dokazati sposobnost kritičnega pristopa k raziskovanju in zmožnost vključevanja lastnih zamisli.

Zaključek

Srčika dietetike je znanost o prehrani. Ta raziskuje, kako se telo prehranjuje, kakšni so vplivi različnih hranil na delovanje telesnih funkcij pri zdravem in bolnem organizmu, kako vrsta prehrane vpliva na metabolizem, kakšen je medsebojni vpliv genetske zasnove organizma in zaužitih hranil. Javno zdravstvo je na področju prehrane usmerjeno k promociji dobrega zdravja kot posledice pravilnega prehranjevanja in k preprečevanju prehransko pogojenih bolezni v populaciji na splošno, medtem ko mora dietetik/prehranski svetovalec razumeti posameznika in najti način, kako izpeljati spremembe, ki bi vplivale na izboljšanje zdravstvenega stanja. Torej je dietetika v svojem bistvu način vodenja prehrane, ki vodi k izboljšanju zdravja. To pa vključuje premišljeno ravnanje, sistematično klinično preizkušanje in potrjevanje ter usmerjenost v reševanje problema, prav tako pa tudi razumevanje okoliščin posameznika, kot so: starost, spol, socialno-ekonomski status, zdravstveno stanje, prehranske navade in življenjski slog. Na tak način je mogoče oceniti prehranski status in priporočiti ustrezno dieto.

Poklic dietetika/prehranskega svetovalca naj bi opravljali samo tisti, ki so končali priznано izobraževanje, ki vključuje tudi predpisano prakso. Zahtevnost in primernost priznane prakse nadzoruje pristojna nadzorna inštitucija. Ta inštitucija z objavljenimi Navodili za opravljanje prakse dietetika/prehranskega svetovalca prevzame tudi odgovornost za varno opravljanje prakse in postavlja kriterije za kurikulum. Seveda pa se v praksi soočamo z različnimi nivoji in tudi neformalnimi izobraževanji, katere so končali posamezniki, kateri delajo na delovnih mestih dietetika/prehranskega svetovalca. Le tem bo potrebno omogočiti formalno došolanje za pridobitev licence za opravljanje dela dietetika/prehranskega svetovalca.

Literatura

1. Evropski akademski in poklicni standardi za dietetike in prehranske svetovalce, Evropska zveza združenj dietetikov (EFAD), Junij 2005.